

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Kulturmiljöenheten
Eva Björkman
0501-60 53 83

Riksantikvarieämbetet BESLUT

Ink. 2005 -03- 15

2005-03-10

Diarienummer
432-34458-2004

Sida
1(3)

Dnr:.....

Delg. l. v.

SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIÄMBETET

Byggnadsminnesförklaring av Mariestads stationshus Mariestad Gamla Staden 3:2, Mariestads kommun, Västergötland

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950), Mariestads stationshus för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsbestämmelser:

1. Byggnaden får inte rivas, vare sig i sin helhet eller delar därav.
2. Byggnaden får inte byggas till, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
3. Byggnadens stommar får inte rivas, byggas om eller ersättas med andra material.
4. Byggnaden skall vårdas och underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhåll skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar och ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart.
5. Skyddsområdet som markerats på bilaga 1 får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras.

Redogörelse för ärendet

Mariestads stationshus har föreslagits få skydd som byggnadsminne av Riksantikvarieämbetet 2000-11-04, med anledning av prop. 1999/2000:78 "Ändrad verksamhetsform för SJ mm. – om att verksamheten vid affärsverket Statens järnvägar skall överföras till ett eller flera bolag". Riksantikvarieämbetet har utarbetat beskrivning, motivering och förslag till skyddsbestämmelser för stationen. Jernhusen AB har i skrivelse som inkom till Länsstyrelsen 2004-06-16 väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av stationshuset och bifogat Riksantikvarieämbetets förslag till skyddsbestämmelser. Jernhusen AB har i samma skrivelse framfört att man vill att de synpunkter rörande skyddsbestämmelserna som man tidigare har framfört till Riksantikvarieämbetet skall beaktas. Synpunkterna som framförts i skrivelse 2003-02-11 gäller att skyddet enbart bör omfatta exteriören samt att skyddsområ-

2005-03-18 beslut. Mm. l.
kopier. f. m. K. H. o. B. M. reg. Ar. / H

g:\Kulturmiljö\Intern\personmappa\eva_bj432134458-2004_mariestads_station.doc

Postadress:
542 85 MARIESTAD

Besöksadress:
Hamngatan 1

Telefon/Fax:
0501-60 50 00 (växel)
0501-60 54 44 (fax)

Webbadress:
www.o.lst.se

E-post:
kulturmiljo@o.lst.se

det skall anpassas till den avstyckade fastighetens gränser. Riksantikvarie-
ämbetet har i sitt förslag tagit hänsyn till Jernhusen AB:s synpunkter.

Västergötlands museum har 2004-08-13 framfört att man inte har något att
erinra emot skyddsbestämmelserna.

Historik

Mariestad fick sin första järnvägsförbindelse 1874 med den smalspåriga
järnvägen Mariestad-Moholm som byggde ett stationshus på samma plats
som det nuvarande. Ytterligare ett smalspår drogs till staden - Mariestad-
Kinnekulle Järnväg. Västergötland-Göteborgs Järnvägs AB (VGJ) övertog
denna järnvägslinje, sålde 1874 års stationshus för avflyttning och uppförde
åren 1908-09 ett nytt stationshus. År 1925 inlöstes även det förstnämnda
bolaget av VGJ som i sin tur övertogs av SJ 1948.

Ritningarna till nybyggnaden 1908-09 utfördes av arkitekten Lars Kellman.
Byggnaden är uppförd i jugendstil med ljusa slätputsade fasader, där botten-
våningen klätts med gult fasadtegel och band av kalksten. Huset har högres-
ta brutna sadeltak täckta med tegel och med skorstenar av gult tegel samt
dekorativa detaljer av grönmålade plåt. Fasaderna är symmetriskt uppbyggda,
långsidornas mitt accentueras av en fronton med svängda former. Denna
flankeras av mindre takkupor på bägge sidor med likartade former. Likada-
na kupor finns även på gavlarnas takfall. Fönstren i bottenvåningen har
välvda överdelar liksom dörrpartiet mot gatan. Mot banan finns ett skärmtak
av plåt uppburet av stolpar i hela fasadens längd. På den norra gaveln är ett
runt trapporn placerat.

Interiören har genomgått vissa förändringar, men bevarade inredningsdetal-
jer från byggnadstiden är bland annat golvet i väntsalen och luckan för in-
lämning av resgods.

Motivering

Enligt 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950) får Länssty-
relsen förklara en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhi-
storiska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt be-
byggelseområde för byggnadsminne.

Mariestads station är en mycket välbevarad, monumental byggnad i jugend-
stil. Genom sin storlek och monumentalitet vittnar den om det på sin tid så
betydelsefulla smalspåriga järnvägsnätet i Västergötland. Byggnadens exte-
riör är synnerligen välbevarad från ursprungstiden och har därigenom ett
betydande arkitekturhistoriskt värde.

Länsstyrelsen bedömer att Mariestads stationshus är synnerligen märkligt
genom sitt kulturhistoriska värde.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten, se bilagan formulär 03.

Upplysningar

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhåll av byggnader, anläggningar och det kringliggande området.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § av lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950), lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Länsstyrelsen får ställa villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen.

I detta ärende har landshövding Göte Bernhardsson beslutat och länsantikvarie Eva Björkman varit föredragande. I beslutet har även biträdande länsantikvarie Karolina von Mentzer, länsjurist Göran Fjellman och arkitekt Mehdi Vaziri deltagit.

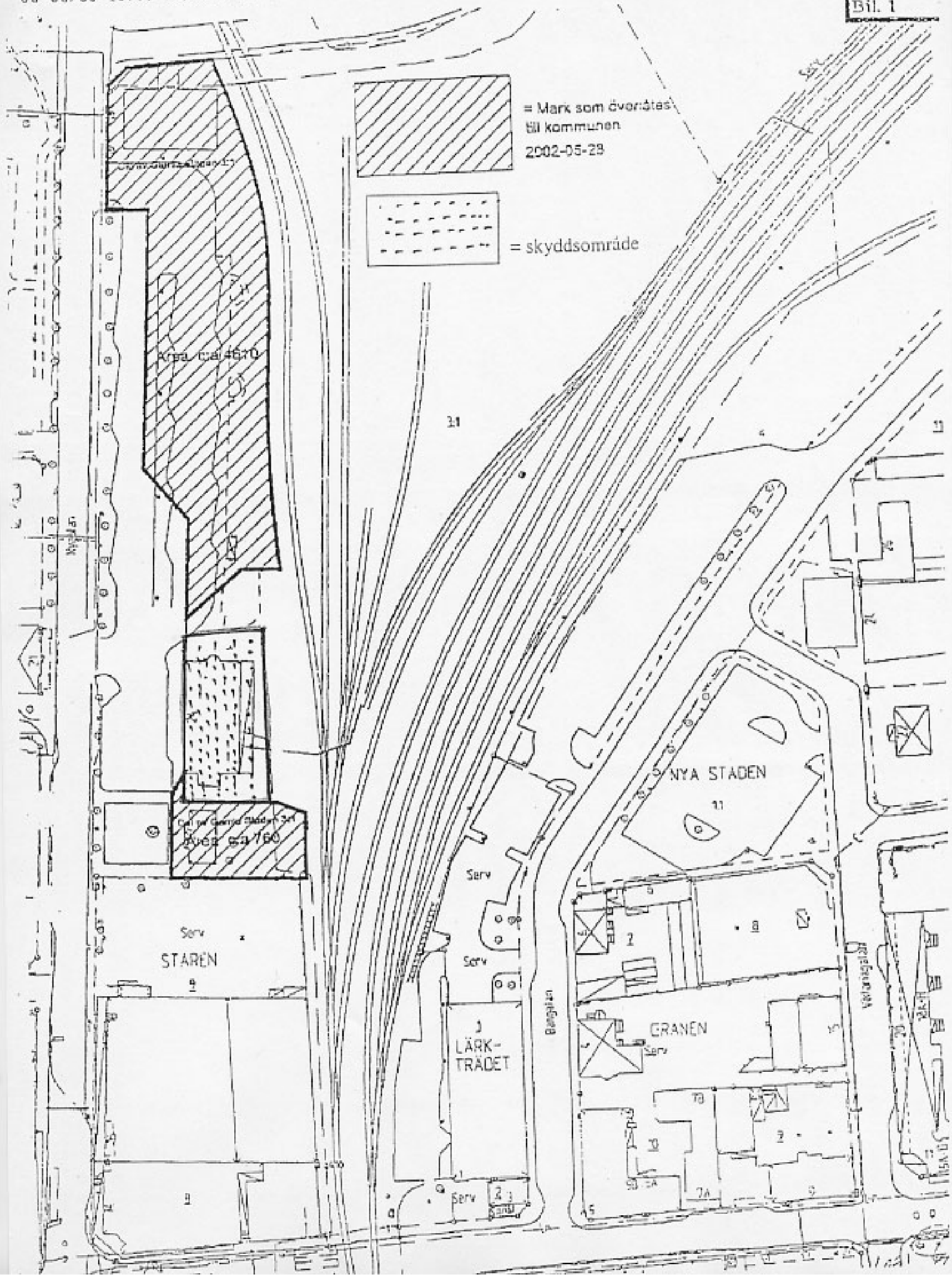

Göte Bernhardsson

Eva Björkman

Bilagor
Karta, bil. 1
Hur man överklagar

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, ~~delgivningskvitto~~ + bilagor/
Västergötlands museum + bilagor
Byggnadsnämnden, Mariestads kommun + bilagor
Kulturnämnden, Mariestads kommun + bilagor
Vadsbo museum + bilagor
Samhällsbyggnadsenheten
BM-pärm

Laga kraftsbevis till:
Riksantikvarieämbetet
DRK, Mariestad+ ev. kartbilaga
Lantmäteriet

(Hatched pattern)
 = Mark som överlåts till kommunen 2002-05-29

(Dashed line pattern)
 = skyddsområde

Nya ca 4670

Del av Gamla Staden 34 Nyv. ca 160

STAREN

31

Serv

Serv

LÄRKTRÄDET

Serv

NYA STADEN

GRANEN

Kyrkogatan

Bengtsgatan

15A-15